

STUDIA GENERALIA 2007

Rakkauden evoluutio

Helsingin yliopisto 1.3.2007, Porthania (Yliopistonkatu 3), klo 18.00-20.00

MEITÄ ON MONEKSI YTM Arja Mäkinen Perheettäkin voi elää onnellisena

Luentoni aiheena on työikäisen yksineläjän asema sosiaalisen yhteisönsä jäsenenä. Tarkoitan yksineläjällä henkilöä, joka on sekä puolisonsa että lapseton. Yksineläjäydessä tarkoitan yksineläjän elämäntilannetta.

Alle 30-vuotiaan yksineläjäyttä ei yleensä pidetä poikkeuksellisenä, mutta nuoruusvuotensa jo ohittaneille yksineläjille asema puolisonsa ja lapsettomana henkilönä on sosiaalisesti leimaava. Esitykseni kertoo niistä yksineläjistä, joiden elämäntilannetta ei enää selitetä heidän nuoruudellaan. Koska oma tutkimustyöni käsittelee yksineläjänaisia, osuuteni painottuu jossain kohdin naispuolisten yksineläjien tilanteen tarkasteluun. Kerron kuitenkin myös yksineläjämihiin liittyvistä käsityksistä ja heidän asemastaan.

Julkisten keskustelujen yksineläjäkuva on kapea. Se määrittelee yksineläjäyden puolison löytämiseen liittyväksi ongelmaksi ja tyypillisesti unohtaa yksineläjäyden muut ulottuvuudet. Tällöin yksineläjäyden vaikutus esimerkiksi sosiaalisiin suhteisiin, statukseen yhteisön jäsenenä ja päätelmiin henkilön moraalista, luonteesta ja käyttäytymisen motiiveista jää vaille huomiota. Myös yksineläjästereotyyppit itsessään luovat kapeita yksineläjämielikuvia. Yleisesti tunnetuissa stereotyyppioissa yksineläjä esiintyy perheellisistä henkilöistä selvästi kielteisellä tavalla poikkeavana, onnettomana ja normien vastaisesti käyttäytyvänä henkilönä.

Kulttuurissamme perheellisyydestä puhutaan onnena ja yksineläjäyys mielletään pohjimmiltaan onnettomaksi tilanteeksi. Kuitenkin myös elämänsä tyytyväisiä yksineläjiä on olemassa. Yksineläjien mahdollisuus onneen on yksi osuuteni teemoista. En kuitenkaan puhu pelkästään onnellisuudesta vaan tarkastelen yksineläjäyttä myös useista muista näkökulmista. Onnellisuuden ohella luentoni teemoja ovat muun muassa yksineläjäyden todennäköisyyteen liittyvät tekijät, stereotyyppiset yksineläjämielikuvat ja yksineläjäyys henkisenä kasvuprosessina.

Tarkastelen yksineläjäyttä myös normaalin, hyväksyttävän ja aikuisen henkilön aseman mahdollisena kyseenalaistajana. Ansiotyön tekeminen, seksuaalisuuden oikeanlainen ilmaiseminen, kyky elää pitkäkestoisessa parisuhteessa ja kyky huolehtia omista lapsista ovat yhteiskunnassamme keskeisiä normaaliuden, hyväksyttävyyden ja aikuisuuden kriteerejä. Sekä miehiltä että naisilta odotetaan näiden kriteerien täyttämistä. Normiodotuksista poikkeavana tilanteena yksineläjäyys voi muodostua stigmaksi, joka uhkaa kyseenalaistaa henkilön normaaliuden, hyväksyttävyyden ja aikuisuuden kaikilla näistä osa-alueista.

Suora lähetys ja videotallenteet internetissä, osoitteessa <http://video.helsinki.fi/studia/>.

Luentojen lyhennelmät ja luentosarjan ohjelma löytyy osoitteesta www.helsinki.fi/vst.

Luentosarjan luennot julkaistaan kirjana Vapaan sivistystyön toimikunnan julkaisusarjassa syksyn aikana.

Tilaukset: (09) 191 58063 (toimisto), vst@helsinki.fi tai www-sivuilta www.helsinki.fi/vst.